

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA,

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında
Kanun Teklifi ekte sunulmuştur.

Takdirlerinize sunulur 23.01.2006

Mustafa ÖZYÜREK

Mersin Milletvekili

GENEL GEREKÇE

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 5 inci maddesinde yer alan Vergi Mahremiyeti müessesesinin son zamanlarda amacı dışında kullanıldığı görülmektedir. Mükellefe hukuk güvenliği sağlamak için getirilmiş olan vergi mahremiyetinin suiistimali bazı mükellefleri koruyan, bazılarını da cezalandıran bir durum yaratmaktadır.

Vergi Usul Kanunu'nun 5 inci maddesinde yer alan vergi mahremiyeti kuralı öteden beri kanunda yer almaktadır. 25.04.1947 tarihinde TBMM'ne sunulan tasarı gerekçesinde,

"Modern vergilerin iyi tatbik edilebilmesi idareye geniş salahiyetler verilmesini icabettirmektedir. Bunun tabii bir neticesi olarak da vergi mahremiyeti telakkisi doğmaktadır. Vergi mahremiyeti her ne suretle olursa olsun, vergi tatbikatı dolayısıyla öğrenilen ticari veya şahsi sırların mutlaka gizli kalacağını ifade eder.

Gelir ve Servet vergileri gibi, mükellefin işine ve şahsına müteallik en gizli ve hurda teferruatı araştıran modern şahsi vergilerin tatbiki idare cephesinden vergi mahremiyetinin büyük bir titizlik ile muhafaza edilmesine ve mükellefin bu bakımdan en ufak bir şüpheye düşmemesine

bağlıdır. Bu sebepten dolayı, usul kanununda vergi mahremiyetine ilişkin hükümler üzerinde bilhassa önemle durulmuş, bu hususta açık ve kesin hükümler vazedilmiş, bu hükümlere aykırı hareket edecek olanların çarptırılacakları cezalar ağırlaştırılmıştır.

Modern vergilerin tatbikatı göstermektedir ki, bu kabil önleyici tedbirler sayesinde filhakika vergi mahremiyeti meselesi halledilmekte, mükellefin hukuku korunmakta ve bu yüzden hemen hiçbir yerde ihtilaf çıkmamaktadır"

denilmektedir.

Bunu takiben 1961 yılında Vergi Usul Kanunu'nun numarası değişerek 213 olmuş ve değişiklikler yapılmış ancak, vergi mahremiyetiyle ilgili hüküm aynen korunmuştur.

Vergi Usul Kanunu'nun vergi mahremiyetini düzenleyen 5 inci maddesine 2365 sayılı kanunla aşağıdaki ikinci fıkra eklenmiştir.

"Ancak, vergi güvenliğini sağlamak amacıyla Gelir Vergisi mükelleflerinin yıllık Gelir Vergisi, sermaye şirketlerinin Kurumlar Vergisi beyannamelerinde gösterdikleri matrahları (zarar dahil) ve beyanları üzerinden tarh olunan Gelir ve Kurumlar Vergileri ile mükelleflerin ad ve unvanları, bağlı oldukları vergi dairelerince beyannamelerinin verildiği yıl içinde dairenin münasip yerlerine asılacak cetvellerle ilan olunur. Mükellefin bağlı bulunduğu teşekkül varsa, bu ilan orada da yapılır."

Söz konusu düzenlenmesi 2365 sayılı Kanun gerekçesinde şöyle izah edilmiştir.

"(Yapılan) değişiklik ile mükelleflerin vergi dairelerine bildirdikleri matrahlar ve vergiler ilan konusu yapılmaktadır. Buna ek olarak işyeri ve işletmelerinde söz konusu bilgileri ihtiva eden levhaların duvarlara asılması zorunluluğu getirilmektedir. Yapılan değişiklik ile yurttaşlar arasında ortak bir vergi ödeme şuurunu yaratılması ve verginin alınmasında kamuoyu baskı ve desteğinden yararlanılması amaçlanmaktadır."

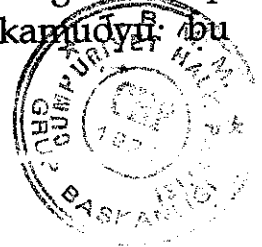

En son 4369 sayılı Yasa ile özellikle Türkiye’de yaşanan banka hortumlamalarıyla ilgili olarak yapılan adli ve idari soruşturmalarda gerekli vergisel bilgilere ulaşmayı temin eden hüküm ilave edilmiştir.

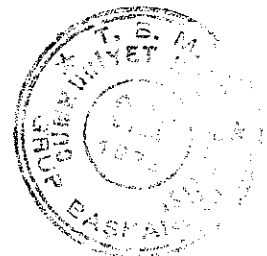
Söz konusu düzenlemelerin temel amacı, mükellefe hukuk güvenliği sağlamaktır. Vergi mahremiyetini ihlal edenlere cezai yaptırımlar öngörülmüş ve Yeni Türk Ceza Yasası’nda aynı yaptırımlara yer verilmiştir. Açıklanan bu bilgiler ele alınarak, mükelleflerin haysiyet, şeref ve haklarına tecavüz edilemez. Aksine hareket edenler hakkında Türk Ceza Kanunu’nun 124, 126 ve 127 nci maddelerindeki cezalar üç misli olarak hükmolunur. Söz konusu ceza hükümleriyle öngörülen ceza üç aydan iki yıla kadar olduğuna, üç misli dikkate alındığında ceza aralığı dokuz aydan altı yıla kadar olmaktadır. Cezanın alenen işlenmesi halinde altıda biri; basın yoluyla işlenmesi halinde ise üçte biri oranında ayrıca artırılır.

Vergi Usul Kanunu’nun 362 nci maddesine söz konusu kanunda yazılı vergi mahremiyetine uymağa mecbur olan kimselerden bu mahremiyeti ihlal edenlere Türk Ceza Kanununun 198 inci maddesinde yazılı cezanın iki katı hükmolunur. Bu ceza iki aydan az olmaz. Bu hüküm eski Türk Ceza Kanunu’nun 198 inci maddesine atıf yapmaktadır. Buna göre, bir kimse resmi mevki veya sıfatı veya meslek ve sanatı icabı olarak ifşasında zarar melhuz olan bir sırra vakıf olup ta meşru bir sebebe müstenit olmaksızın o sırrı ifşa ederse üç aya kadar hapse mahkum olur. Dolayısıyla hükmolunması gereken ceza altı ay olmaktaydı. Yeni Türk Ceza Yasası’nın 239 uncu maddesine sıfat veya görevi gereği vakıf olduğu ticari sır niteliğindeki bilgi veya belgeleri yetkisiz kişilere veren veya ifşa eden kişi, şikayet üzerine, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Vergi Usul Kanunu’nda yer alan vergi mahremiyeti kuralının son dönemlerde yaşanan gerçekler ışığında değerlendirildiğinde, kaldırılması zorunlu hale gelmiştir. Zira Vergi Usul Kanunu’nun 5 inci maddesi, vergi mahremiyeti ihlalinin istisnası kabul edilen konularda bile gerekli bilgilerin verilmemesi için, bir gerekçe olarak kullanılmaktadır. Örneğin herhangi bir mükellefin beyan olunan vergi matrahı ve tahakkuk eden vergisinin açıklanması vergi mahremiyetinin ihlali sayılmamaktadır. Ancak, belirli mükelleflerin bu tür bilgileri talep edildiğinde, vergi mahremiyeti gerekçe gösterilerek kamudışı tutulur.

bilgilerden mahrum bırakılmaktadır. Bununla birlikte, vergi otoritesinin görevi gereği edindiği ve vergi mahremiyetinin ihlali olduğu kesin ve açık bilgiler kişi ve kurumların haysiyet, şeref ve kişilik haklarına tecavüz aracı olarak kullanılmakta, ve hatta bu açıklamalar basın yoluyla yapılmaktadır. Dolayısıyla kişi veya kurumların hukuki güvenlikleri ve hakları çiğnenmektedir. Ancak kamuoyunun tepkileri ve şeffaflık talepleri dikkate alındığında, günümüz şartlarında artık bu haliyle bir vergi mahremiyeti kuralının sistem bulunmasına gerek bulunmamaktadır. Bu nedenlerle 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun vergi mahremiyetine ilişkin kuralları düzenleyen 5, 6 ve 362 nci maddelerinin değiştirilerek yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

Madde 1- 04.01.1961 tarih ve 213 Vergi Usul Kanunu'nun 5 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 2- 04.01.1961 tarih ve 213 Vergi Usul Kanunu'nun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

1. Vergi muameleleri ve incelemeleri ile uğraşan memurlar,
2. Vergi mahkemeleri, bölge idare mahkemeleri ve Danıştay'da görevli olanlar,
3. Vergi kanunlarına göre kurulan komisyonlara iştirak edenler,
4. Vergi işlerinde kullanılan bilirkişiler

yukarıda sayılan kimseler,

- 1- Kendilerine, nişanlılarına ve boşanmış olsalar bile eşlerine,
- 2- Kan veya sıhrî usul ve fûruuna, evlatlığına veya kendisini evlat edinene yahut kan hısımlığında üçüncü (Bu derece dahil), sıhrî hısımlıkta, bu hısımlığı meydana getiren evlenme ortadan kalkmış olsa bile, üçüncü (Bu derece dahil) dereceye kadar olan civar hısımlarına,
- 3 - Kanuni temsilcisi veya vekili bulundukları kimselere

ait vergi inceleme ve takdir işlemleri ile uğraşamazlar, vergi kanunlarının uygulanması ile ilgili hesap, yazı ve sair özel işlerini ücretsiz de olsa yapamazlar.

Madde 3- 04.01.1961 tarih ve 213 Vergi Usul Kanunu'nun 362 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yasakların ihlali

MADDE 362- Altıncı maddede yazılı yasaklara uymaya mecbur olan kimselerden bu yasakları ihlal edenlere Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesinde yazılı cezanın iki katı hükmolunur. Bu ceza bir yıldan az olamaz.

Suçları tekerrür edenler bir daha devlet hizmetinde kullanılmazlar."

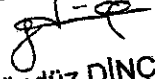

Madde 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 5- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ASLI GİBİDİR

Gündüz DİNÇER
Kanunlar ve Kararlar Müdürü

